

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Fakulta sociálních studií
Katedra sociologie

Úkol č. 4

*pro kurz
Výběrová šetření v sociologii SOC 751*

Podzim 2006

Členové týmu: Jan Bauer, učo: 182294, email: 182294@mail.muni.cz
Lukáš Hule, učo: 74547, email: 74547@mail.muni.cz
Kateřina Kolářová, učo: 102748, email: 102748@mail.muni.cz
Tomáš Rezek, učo: 52868, email: 52868@mail.muni.cz

Datum odevzdání: 9. 12. 2006

I. Návrh projektu

I. A. Pracovní definice sledovaného jevu

V našem výzkumu se nebudeme zabývat příčinami sociálního vyloučení, ale provedeme parametrickou deskripci sociálního vyloučení v České republice se zaměřením na regionální odlišnosti.

Sociální vyloučení je v naší práci definováno jako proces, kdy je jedincům, skupinám jedincům, popř. místnímu společenství znesnadňován nebo úplně zabráněn přístup ke společenským institucím, které umožňují, aby se dotyčný zapojil do ekonomických, politických a sociálních aktivit většinové společnosti [*Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti 2006*: 9].

To, že sociální vyloučení zahrnuje nejen ekonomickou perspektivu, ale i sociální a politickou, ho odlišuje od pojmu chudoba. Pojem sociální vyloučení je komplexnější, může mít různou úroveň a více se mění v čase [Matoušek 2003: 217]. Pokud jde o míru sociální izolace, použijeme koncept anomie jako jeden z indikátorů. Použijeme L. Sroleho definici anomie jako subjektivní pocit odcizení. Velikost určíme podle Sroleho stupnice [Srole 1956: 709-716].

Některé **skupiny obyvatel podléhají sociálnímu vyloučení ve větší míře**. K takovým skupinám především patří [*Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti 2006*: 9]:

- dlouhodobě nezaměstnaní (déle než 1 rok a opakovaně),
- lidé se sníženou či žádnou pozicí na pracovním trhu,
- osamělí senioři,
- mentálně a fyzicky handicapovaní,
- toxikomani a lidé s jiným druhem závislosti,
- imigranti,

- příslušníci etnických, náboženských, sexuálních a jiných menšin,
- osoby s nízkou kvalifikací,
- lidé v těžké životní situaci, ze které se nemohou dostat vlastními silami,

Zejména u těchto rizikových skupin dochází k různým **projevům sociálního vyloučení**, které mají různou intenzitu a charakter – může to být kombinace ekonomického, politického nebo sociálního vyloučení, nebo jen některého z nich. Sociální vyloučení vede hlavně k těmto projevům [*Analyza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti 2006*: 9]:

- prostorovému vyloučení (často v izolovaných lokalitách bez dostatečného občanského vybavení),
- vyloučení z ekonomického života společnosti (neparticipují na trhu spotřeby),
- vyloučení ze sociálního života společnosti (mají snížený přístup k rozhodování o dění ve společnosti, hůře prosazují své zájmy na komunální a celostátní úrovni),
- omezení sociálních kontaktů se širším kruhem jedinců kromě těch, kteří jsou v podobné situaci,
- symbolické vyloučení spojené se stigmatizací (generalizace negativních vlastností),
- větší výskyt sociálně patologických jevů a kriminality,
- závislost na sociálních dávkách a špatná ekonomická situace,
- ztížený přístup k legálním formám výdělečné činnosti,
- orientace na přítomnost a využívání nevýhodných finančních půjček (lichva apod.),
- špatný životní styl, horší zdravotní stav,
- nedostatečná kvalifikace a nedostatečná možnost překonat tuto nevýhodu,
- snížená sociokulturní kompetence (sem patří především jazyková bariéra, špatná znalost vlastních práv a povinností apod.).

I. B. Zkoumaná populace

Výzkumnou jednotkou bude člověk obyvatel ČR pobírající sociální dávky (dopltek do životního minima). Respondenti budou zachyceni v místech, kam si chodí pro výplaty dávek. Přístup k respondentům bude získán za pomoci neziskových organizací a za

spolupráce místní samosprávy. Očekává se, že vybraný vzorek populace bude tvořit cca 10 tisíc respondentů. Ke sběru zjišťovaných dat použijeme metodu dotazování vybraného vzorku respondentů pomocí anonymního standardizovaného dotazníku a formou face-to-face interview.

I. C. Výzkumná otázka a strategie

V našem výzkumu budeme hledat odpověď na hlavní otázku: ***Které skupiny obyvatel v ČR jsou nejvíce ohrožené sociálním vyloučením?***

Ve výzkumu budeme chtít zjistit dle jeho zadání:

- a) v jakých hlavních dimenzích se projevuje sociální vyloučení mezi českou populací,
- b) jaká je míra tohoto vyloučení u dotyčných osob a jejich domácností,
- c) jaký je subjektivní náhled sociálně vyloučených osob na vlastní situaci.

Zvolili jsme kvantitativní metodologii, protože naším cílem je zjistit, zda existuje vztah mezi proměnnými a jestli existuje, tak v jaké míře. Zvolená výzkumná strategie nejlépe odpovídá účelu našeho výzkumu. Z hlediska časového se bude jednat o průřezovou studii, vztaženou k jednomu časovému okamžiku. Nicméně se nabízí možnost porovnání během delšího časového úseku. V tom případě by výzkum mohl pokračovat za několik let a získat tak formu „cohort“ nebo „trend“ studie.

I. D. Hypotéza

Na základě sledovaných proměnných (pohlaví, věk, rodinný stav, počet a věk dětí, nejvyšší dosažené vzdělání, pozice na pracovním trhu, výše a druh příjmů, etnicita, právní důvod užívání bytu, velikost obce a regionu, státní občanství) jsme určili tyto hypotézy:

Subjektivně i objektivně jsou ve větším ohrožení sociálního vyloučení ženy, lidé vyššího věku, osamělí a bezdětní, méně kvalifikovaní, nezaměstnaní, s nízkými příjmy, příslušníci etnických menšin, žijící v obecních bytech, azylových domech nebo jako nájemníci a ve větších městech, kde je větší míra anonymity.

II. Faktografické otázky a odpovědi

1) Pohlaví respondenta

- 1 - muž
- 2 - žena
- 99 - neodpověděl

2) Kdy jste se narodil/a?

Uveďte poslední dvojčíslí _____

3) Jaké jste národnosti?

- 1 - České
- 2 - Rómské
- 3 - Slovenské
- 4 - Německé
- 5 - Polské
- 6 - Vietnamské
- 7 - jiné: _____
- 99 - neodpověděl

4) Jaký je váš rodinný stav?

- 1 - Ženatý/vdaná
- 2 - Vdovec/vdova
- 3 - Rozvedený
- 4 - Odloučení
- 5 - Svobodný
- 6 - Soužití bez sňatku (kohabitace)
- 99 - neodpověděl

5) Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- 1 - nedokončené základní,
- 2 - dokončené základní,
- 3 - vyučení bez maturity,
- 4 - vyučení s maturitou,
- 5 - neukončené střední,
- 6 - ukončené střední všeobecné (gymnázium),
- 7 - ukončené úplné střední odborné (maturita),
- 8 - dokončená středoškolská nástavba (nebo vyšší odborná škola),
- 9 - neukončené vysokoškolské,
- 10 - první stupeň vysokoškolského vzdělání („bakalář“)
- 11 - ukočené vysokoškolské (s diplomem),
- 12 - ukočené postgraduální studium,
- 13 - jiné (uveďte které)
- 99 - neodpověděl

6) Máte zaměstnání?

- 1 - ano

2 - ne
99 – neodpověděl

8) Jak dlouho jste nezaměstnaný? (Jen pro ty, kteří odpověděli na otázku č. 6 „ne“)

Tímto způsobem není nejvhodnější filtrační otázky uvádět. Lepší u předchozí otázky u varianty ano uvést: Pokračujte otázkou č. 7.

1 - Méně než půl roku
2 - Půl roku až 1 rok
3 - 1-2 roky
4 - 2-3 roky
5 - více jak 3roky
99 – neodpověděl

7) Jaké je vaše současné ekonomické postavení? (Jen pro ty, kteří odpověděli na otázku č. 6 „ano“)

1- zaměstnanec na plný úvazek
2- zaměstnanec na částečný úvazek (1/2 nižší)
3- soukromník, podnikatel, živnostník
4- svobodné povolání
5- studující
6- studující při zaměstnání
7- důchodce invalidní
8- důchodce starobní
9- pracující důchodce
10- trvale v domácnosti
11- na rodičovské dovolené
12- ostatní

Předpokládáte, že např. studující nebo starobní a invalidní důchodci mají všichni zaměstnání (viz otázka 6)?

9) Máte kromě zaměstnání i nějaký další zdroj příjmů? (Jen pro ty, kteří odpověděli na otázku č. 6 „ano“)

1- ano – uveďte který _____
2- ne

10) Jste příjemcem sociálních dávek?

1- ano
2- ne
99- neodpověděl

11) Jaké sociální dávky pobíráte? Zaškrtněte všechny dávky, kterých jste příjemcem. (Jen pro ty, kteří odpověděli na otázku č. 10 „ano“)

1- nemocenská
2- důchod
3- ostatní dávky nemocenského pojištění
4- podpora v nezaměstnanosti
5- sociální příspěvek
6- přídavky na děti

- 7- příspěvek na dopravu
- 8- příspěvek na bydlení
- 9- rodičovský příspěvek
- 10- dávky péstounské péče
- 11- zaopatřovací příspěvek
- 12- jiné: _____
- 99- neodpověděl

12) Jaký je váš průměrný čistý měsíční příjem ze zaměstnání za poslední rok?

- 1- do 10.000
- 2- 10.000 – 15.000
- 3- 15.000 – 20.000
- 4- 20.000 - 25.000
- 5- 25.000 – 30.000
- 6- 30.000 -35.000
- 7- Nad 35.000
- 99- neodpověděl

Překrývají se Vám hranice jednotlivých kategorií.

13) Jaká je průměrná výše vašich čistých měsíčních příjmů mimo zaměstnání za poslední rok? (sociální dávky...)

- 1- do 100 Kč
- 2- 100 – 500
- 3- 500 – 1.000
- 4- 1.000 – 2.000
- 5- 2.000 – 3.000
- 6- 3.000 – 4.000
- 7- 4.000 - 5.000
- 99- neodpověděl

Překrývají se Vám hranice jednotlivých kategorií.

14) Jaký je průměrný čistý měsíční příjem vaší domácnosti za poslední rok?

- 1 -do 10.000
- 2 -10.000 – 15.000
- 3 15.000 – 20.000
- 4- 20.000 - 25.000
- 5- 25.000 – 30.000
- 6- 30.000 -35.000
- 7- Nad 35.000
- 99- neodpověděl

Překrývají se Vám hranice jednotlivých kategorií.

15) Kolik má vaše domácnost členů?

Uveďte počet _____
99- neodpověděl

16) Kolik s vámi bydlí dětí?

Uved'te počet _____
99- neodpověděl

17) Vychováváte jiné než vlastní dítě?

1 – ano. Uved'te počet _____
2 - ne
99- neodpověděl

18) Kolik je celkem nezaopatřených dětí ve vaší domácnosti?

Uved'te počet _____
99- neodpověděl

**19) Bydlí s vámi kromě partnera a dětí někdo jiný? (vaši rodiče nebo jiní příbuzní)
Kolik?**

Uved'te počet: _____
99- neodpověděl

20) Z následujících možností vyberte právní důvod užívání svého bytu/domu?

1 - Osobní vlastnictví
3 - Družstevní vlastnictví
4 - Nájemní byt/dům ve vlastnictví státu nebo obce
5 - Nájemní byt/dům ve vlastnictví soukromé osoby nebo firmy
6 - Služební nebo domovnícký
8 - Jiný druh bydlení. Uved'te jaký _____
9 - Nebydlí nikde
99- neodpověděl

22) Máte samostatné sociální zázemí? (wc, sprcha, koupelna apod.)

1- ano
2- ne
99- neodpověděl

23) Máte vlastní kuchyň?

1- ano
2- ne
99- neodpověděl

24) Máte teplou tekoucí vodu?

1- ano
2- ne
99- neodpověděl

25) Máte vlastní vytápění?

1- ano
2- ne
99- neodpověděl

26) Máte počítač?

- 1 – ano
- 2 – ne
- 99 – bez odpovědi

27) Používáte internet?

- 1 – ano
- 2 – ne
- 99– bez odpovědi

28) Máte přístup do všech společných prostor domu, ve kterém bydlíte?

- 1- ano
- 2- ne
- 99- neodpověděl

29) Kolik obyvatel má obec ve které bydlíte?

- 1- do 1 999
- 2- 2 000 – 4 999
- 3- 5 000 - 9 999
- 4- 10 000 – 19 999
- 5- 20 000 – 49 999
- 6- 50 000 – 99 999
- 7- 100 000 – 499 999
- 8- 500 000 a více
- 99- Neodpověděl

30) Ve kterém kraji leží vaše místo bydliště?

- 1- Praha
- 2- Středočeský kraj
- 3- Jihočeský kraj
- 4- Plzeňský kraj
- 5- Karlovarský kraj
- 6- Ústecký kraj
- 7- Liberecký kraj
- 8- Královéhradecký kraj
- 9- Pardubický kraj
- 10- Kraj Vysočina
- 11- Jihomoravský kraj
- 12- Olomoucký kraj
- 13- Moravskoslezský kraj
- 14- Zlínský kraj

Otázky identifikační (věk, příjem, vzdělání, pohlaví,....) je nejlepší uvést až na konci dotazníku jako samostatnou sekci.

III. Subjektivní stanoviska respondentů

1) Která z následujících skupin je podle vás nejvíce ohrožená sociálním vyloučením?

- 1 - dlouhodobě nezaměstnaní (déle než 1 rok a opakovaně),
- 2 - osamělí senioři,
- 3 - mentálně a fyzicky handicapovaní,
- 4 - toxikomani a lidé s jiným druhem závislosti,
- 5 - imigranti,
- 6 - příslušníci etnických, náboženských, sexuálních a jiných menšin,
- 7 - osoby s nízkou kvalifikací,
- 8 - lidé v těžké životní situaci, ze které se nemohou dostat vlastními silami.
- 9 - Jiná – uveďte která:
- 99 - Neodpověděl/a

2) Do jaké míry jste podle vašeho názoru ohrožen sociálním vyloučením?

- 1 - Jsem sociálně vyloučený
- 2 - Pravděpodobnost je vysoká
- 3 - Pravděpodobnost je u mě střední
- 4 - Pravděpodobnost je u mě nízká
- 99 - Neodpověděl/a

Otázky 1 a 2 lepší vynechat, jsou vhodné spíše pro experty.

3) Znáte někoho ze svého okolí, kdo trpí sociálním vyloučením?

- 1 - Ano,
- 2 - Ne,
- 3 - Nevím,
- 99- Neodpověděl/a

4) Kam byste se obrátil/a s žádostí o pomoc v případě vážné životní situace?

- 1 - Na rodinu,
- 2 - Na obecní úřad
- 3 - Na úřad práce
- 4 - Na praktického lékaře
- 5 - Jinam – uveďte kam ...
- 6 – Nevím
- 99 - Neodpověděl/a

NA NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY ODPOVĚZTE PROSÍM S POMOCÍ LEGENDY:

- 1 Rozhodně souhlasím
- 2 Spíše ano
- 3 Spíše ne
- 4 Rozhodně ne
- 1 Neví, neodpověděl/a

5) Myslíte si, že záchytná sociální síť státu je dostatečná?

- 1 2 3 4 -1

6) Myslíte si, že za sociální vyloučení si může člověk sám?

- 1 2 3 4 -1

7) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení ženy než muži?

1 2 3 4 -1

8) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení lidé ve vyšším věku?

1 2 3 4 -1

9) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení lidé osamělí?

1 2 3 4 -1

10) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení lidé kteří jsou bezdětní?

1 2 3 4 -1

11) Ve větším riziku sociálního vyloučení jsou lidé méně kvalifikovaní.

1 2 3 4 -1

12) Ve větším riziku sociálního vyloučení jsou podnikatelé a živnostníci než lidé v zaměstnaneckém poměru.

1 2 3 4 -1

13) Ve větším riziku sociálního vyloučení jsou lidé žijící ve městech než lidé žijící na vesnici/venkově.

1 2 3 4 -1

14) Myslíte si, že váš region je ohrožen ve větší míře sociálním vyloučením než ostatní v republice?

1 2 3 4 -1

15) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení lidé s handicapem? (tělesným nebo duševním)

1 2 3 4 -1

16) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení příslušníci národnostních menšin?

1 2 3 4 -1

17) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení příslušníci různých komunit?

1 2 3 4 -1

18) O nápravu sociálního vyloučení jedince by se měl starat...:
(jednu či více odpovědí)

- 1 - Stát
- 2 - Obec
- 3 - Sám jedinec svým aktivním přístupem
- 4 - Jiní – uveďte kdo....
- 5 - Nevím
- 99 - Neodpověděl/a

19) Dostačuje vám standard vašeho bydlení?

- 1 – ano
- 2 – ne

- 3 – z části
- 4 – nevím
- 5 – nedokážu se rozhodnout
- 99 – bez odpovědi

20) Jste spokojeni se svým životem?

- 1 – ano
- 2 – ne -co myslíte, že by se dalo změnit? Stručně odpovězte: _____
- 3 – z části
- 4 – nevím
- 5 – nedokážu se rozhodnout
- 99 – bez odpovědi

21) Jste spokojeni s vašimi finančními možnostmi?

- 1 – ano
- 2 – ne - z jakého důvodu? Odpovězte stručně: _____
- 3 – z části
- 4 – nevím
- 5 – nedokážu se rozhodnout
- 99 – bez odpovědi

22) Jste spokojeni s technickým vybavením vašeho domu či bytu?

- 1 – ano
- 2 – ne
- 3 – z části
- 4 – nevím
- 5 – nedokážu se rozhodnout
- 99 – bez odpovědi

23) Do které z následujících společenských skupin či tříd byste se sám/a zařadil/a?

- 1 – nižší třída
- 2 – nižší střední třída
- 3 - střední třída
- 4 – vyšší střední třída
- 5 – vyšší třída
- 1 – nevím
- 99 – neodpověděl

24) Uveďte 3 povolání, kterým je dle vás v naší společnosti připisováno vysoké sociální postavení.

- 1
- 2
- 3

25) Uveďte 3 povolání, kterým je dle vás v naší společnosti připisováno nízké (nejnižší) sociální postavení.

- 1
- 2
- 3

UVEĎTE ZDA SOUHLASÍTE ČI NESOUHLASÍTE S NÁSLEDUJÍCÍMI TVRZENÍMI.

26) Nemá cenu obracet se na úřady, protože ty se o problémy obyčejného člověka příliš nezajímají.

- 1 - Souhlasím
- 2 - Nesouhlasím

27) Člověk dnes musí žít jen pro přítomnost, budoucnost se o sebe bude muset postarat sama.

- 1 - Souhlasím
- 2 - Nesouhlasím

28) Ať si říká kdo chce, co chce, průměrný člověk se má stále hůře.

- 1 - Souhlasím
- 2 - Nesouhlasím

29) Není příliš poctivé přivádět děti na svět, když budoucnost je tak nejistá.

- 1 - Souhlasím
- 2 - Nesouhlasím

30) Dnes člověk vskutku neví, na koho se může spolehnout.

- 1 - Souhlasím
- 2 - Nesouhlasím

IV. Dotazník

Sociální vyloučení

Vážená paní/Vážený pane,

Dovolte nám, abychom se Vás zeptali na pár otázek. Budou se týkat sociálního vyloučení. Dotazník je anonymní a slouží pro potřeby statistického šetření při výzkumu prováděném v rámci studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy Univerzity v Brně.

V úvodní instrukci je respondentům třeba vysvětlit cíl výzkumu srozumitelněji, nemusí pojmu sociální vyloučení rozumět. Lepší je vynechat oslovení „vážený/á“. Také by tam mělo být ujištění o anonymitě a diskrétnosti a kontakt na výzkumný tým.

Pokud není uvedeno jinak, u každé otázky zaškrtněte vždy jednu možnost.

OTÁZKY:

1) Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- 1 – nedokončené základní,
- 2 – dokončené základní,

- 3 – vyučení bez maturity,
- 4 – vyučení s maturitou,
- 5 – neukončené střední,
- 6 – ukončené střední všeobecné (gymnázium),
- 7 – ukončené úplné střední odborné (maturita),
- 8 – dokončená středoškolská nastavba (nebo vyšší odborná škola),
- 9 – neukočené vysokoškolské,
- 10 – první stupeň vysokoškolského vzdělání („bakalář“)
- 11 – ukočené vysokoškolské (s diplomem),
- 12 – ukočené postgraduální studium,
- 13 – jiné (uveďte které) _____
- 1 – neodpověděl/a

Čtverečky jsou zbytečné, stačí zakroužkovat číslo.

2) Máte zaměstnání?

- 1 - ano
- 2 - ne
- 1 - neodpověděl/a

3) Jak dlouho jste nezaměstnaný? (Jen pro ty, kteří odpověděli na otázku č. 2 „ne“)

- 1 - Méně než půl roku
- 2 - Půl roku až 1 rok
- 3 - 1-2 roky
- 4 - 2-3 roky
- 5 - více než 3 roky
- 1 – neodpověděl/a

4) Jaké je vaše současné ekonomické postavení?

- 1 - zaměstnanec na plný úvazek
- 2 - zaměstnanec na částečný úvazek (1/2 nižší)
- 3 - soukromník, podnikatel, živnostník
- 4 - svobodné povolání
- 5 – studující
- 6 - studující při zaměstnání
- 7 - důchodce invalidní
- 8 - důchodce starobní
- 9 - pracující důchodce
- 10 - trvale v domácnosti
- 11 - na rodičovské dovolené
- 12 ostatní
- 1 – neodpověděl/a

5) Máte kromě zaměstnání i nějaký další zdroj příjmů?

- 1 - ano – uveďte který _____
- 2 - ne
- 1 – neodpověděl/a

6) Jste příjemcem sociálních dávek?

- 1- ano

- 2- ne
-1- neodpověděl/a

**7) Jaké sociální dávky pobíráte? Zaškrtněte všechny dávky, kterých jste příjemcem.
(Jen pro ty, kteří odpověděli na otázku č. 6 „ano“)**

- 1- nemocenská
2- důchod
3- ostatní dávky nemocenského pojištění
4- podpora v nezaměstnanosti
5- sociální příspěvek
6- přídavky na děti
7- příspěvek na dopravu
8- příspěvek na bydlení
9- rodičovský příspěvek
10- dávky péstounské péče
11- zaopatřovací příspěvek
12- jiné: _____
-1- neodpověděl/a

8) Jaký je váš průměrný čistý měsíční příjem ze zaměstnání za poslední rok?

- 1 - do 10.000
2 - 10.000 – 15.000
3 -15.000 – 20.000
4 - 20.000 - 25.000
5 - 25.000 – 30.000
6 - 30.000 -35.000
7 - nad 35.000
-1- neodpověděl/a

Překrývají se Vám kategorie.

9) Jaká je průměrná výše vašich čistých měsíčních příjmů mimo zaměstnání za poslední rok? (sociální dávky...)

- 1- do 100 Kč
2- 100 – 500
3- 500 – 1.000
4- 1.000 – 2.000
8- 2.000 – 3.000
9- 3.000 – 4.000
10- 4.000 - 5.000
-1- neodpověděl/a

Překrývají se Vám kategorie.

10) Jaký je průměrný čistý měsíční příjem vaší domácnosti za poslední rok?

- 1 -do 10.000
2 -10.000 – 15.000
3 -15.000 – 20.000
4- 20.000 - 25.000
5- 25.000 – 30.000
6- 30.000 -35.000

- 7- Nad 35.000
-1 – neodpověděl/a
Překrývají se Vám kategorie.

11) Která z následujících skupin je podle vás nejvíce ohrožená sociálním vyloučením?

- 1 - dlouhodobě nezaměstnaní (déle než 1 rok a opakovaně),
2 - osamělí senioři,
3 - mentálně a fyzicky handicapovaní,
4 - toxikomani a lidé s jiným druhem závislosti,
5 - imigranti,
6 - příslušníci etnických, náboženských, sexuálních a jiných menšin,
7 - osoby s nízkou kvalifikací,
8 - lidé v těžké životní situaci, ze které se nemohou dostat vlastními silami.
9 - Jiná – uveďte která:
-1 - Neodpověděl/a

12) Do jaké míry jste podle vašeho názoru ohrožen sociálním vyloučením?

- 1 - Jsem sociálně vyloučený
2 - Pravděpodobnost je vysoká
3 - Pravděpodobnost je u mě střední
4 - Pravděpodobnost je u mě nízká
-1 - Neodpověděl/a

Otázky 12 a 13 respondentům raději nepokládejte, jsou to otázky spíše pro experty.

13) Znáte někoho ze svého okolí, kdo trpí sociálním vyloučením?

- 1 - Ano,
2 - Ne,
3 - Nevím,
-1 - Neodpověděl/a

14) Kam byste se obrátil/a s žádostí o pomoc v případě vážné životní situace?

- 1 - Na rodinu,
2 - Na obecní úřad
3 - Na úřad práce
4 - Na praktického lékaře
5 - Jinam – uveďte kam ...
6 – Nevím
-1 - Neodpověděl/a

NA NÁSLEDUJÍCÍ OTÁZKY ODPOVĚZTE PROSÍM S POMOCÍ LEGENDY:

5	Rozhodně souhlasím
6	Spíše ano
7	Spíše ne
8	Rozhodně ne
-1	Neví, neodpověděl/a

15) Myslíte si, že záchytná sociální síť státu je dostatečná?

- 1 2 3 4 -1

16) Myslíte si, že za sociální vyloučení si může člověk sám?

1 2 3 4 -1

17) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení ženy než muži?

1 2 3 4 -1

18) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení lidé ve vyšším věku?

1 2 3 4 -1

19) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení lidé osamělí?

1 2 3 4 -1

20) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení lidé kteří jsou bezdětní?

1 2 3 4 -1

21) Ve větším riziku sociálního vyloučení jsou lidé méně kvalifikovaní.

1 2 3 4 -1

22) Ve větším riziku sociálního vyloučení jsou podnikatelé a živnostníci než lidé v zaměstnaneckém poměru.

1 2 3 4 -1

23) Ve větším riziku sociálního vyloučení jsou lidé žijící ve městech než lidé žijící na vesnici/venkově.

1 2 3 4 -1

24) Myslíte si, že váš region je ohrožen ve větší míře sociálním vyloučením než ostatní v republice?

1 2 3 4 -1

25) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení lidé s handicapem? (tělesným nebo duševním)

1 2 3 4 -1

26) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení příslušníci národnostních menšin?

1 2 3 4 -1

27) Jsou podle vás ve větším riziku sociálního vyloučení příslušníci různých komunit?

1 2 3 4 -1

28) O nápravu sociálního vyloučení jedince by se měl starat...:
(jednu či více odpovědí)

- 1 – Stát
- 2 – Obec
- 3 - Sám jedinec svým aktivním přístupem
- 4 - Jiní – uveďte kdo....
- 5 – Nevím

-1 Neodpověděl/a

29) Dostačuje vám standard vašeho bydlení?

- 1 – ano
2 – ne
3 – z části
4 – nevím
5 – nedokážu se rozhodnout
-1 – bez odpovědi

30) Jste spokojeni se svým životem?

- 1 – ano
2 – ne
co myslíte, že by se dalo změnit? Stručně odpovězte:

- 3 – z části
4 – nevím
5 – nedokážu se rozhodnout
-1 – bez odpovědi

31) Jste spokojeni s vašimi finančními možnostmi?

- 1 – ano
2 – ne
z jakého důvodu? Odpovězte stručně:

- 3 – z části
4 – nevím
5 – nedokážu se rozhodnout
-1 – bez odpovědi

32) Jste spokojeni s technickým vybavením vašeho domu či bytu?

- 1 – ano
2 – ne
3 – z části
4 – nevím
5 – nedokážu se rozhodnout
-1 – bez odpovědi

33) Do které z následujících společenských skupin či tříd byste se sám/a zařadil/a?

- 1 – nižší třída
2 – nižší střední třída
3 - střední třída
4 – vyšší střední třída
5 – vyšší třída
-1 – neodpověděl/a

34) Uveďte 3 povolání, kterým je dle vás v naší společnosti připisováno vysoké sociální postavení.

- 1
- 2

3

35) Uved'te 3 povolání, kterým je dle vás v naší společnosti připisováno nízké (nejnižší) sociální postavení.

1

2

3

UVEĎTE ZDA SOUHLASÍTE ČI NESOUHLASÍTE S NÁSLEDUJÍCÍMI TVRZENÍMI.

36) Nemá cenu obracet se na úřady, protože ty se o problémy obyčejného člověka příliš nezajímají.

1 – Souhlasím

2 – Nesouhlasím

-1 – neodpověděl/a

37) Člověk dnes musí žít jen pro přítomnost, budoucnost se o sebe bude muset postarat sama.

1- Souhlasím

2 – Nesouhlasím

-1 – neodpověděl/a

38) Ať si říká kdo chce, co chce, průměrný člověk se má stále hůře.

1 – Souhlasím

2 – Nesouhlasím

-1 – neodpověděl/a

39) Není příliš poctivé přivádět děti na svět, když budoucnost je tak nejistá.

1 – Souhlasím

2 – Nesouhlasím

-1 – neodpověděl/a

40) Dnes člověk vskutku neví, na koho se může spolehnout.

1- Souhlasím

2 – Nesouhlasím

-1 – neodpověděl/a

41) Kolik má vaše domácnost členů?

Uved'te počet _____

-1- neodpověděl/a

42) Kolik s vámi bydlí dětí?

Uved'te počet _____

-1 – neodpověděl/a

43) Vychováváte jiné než vlastní dítě?

- 1 – ano. Uved'te počet _____
- 2 – ne
- 99- neodpověděl

44) Kolik je celkem nezaopatřených dětí ve vaší domácnosti?

- Uved'te počet _____
- 1 – neodpověděl/a

**45) Bydlí s vámi kromě partnera a dětí někdo jiný? (vaši rodiče nebo jiní příbuzní)
Kolik?**

- Uved'te počet: _____
- 1 - neodpověděl

46) Z následujících možností vyberte právní důvod užívání svého bytu/domu?

- 1 - Osobní vlastnictví
- 2 - Družstevní vlastnictví
- 3 - Nájemní byt/dům ve vlastnictví státu nebo obce
- 4 - Nájemní byt/dům ve vlastnictví soukromé osoby nebo firmy
- 5 - Služební nebo domovnícký
- 6 - Jiný druh bydlení. Uved'te jaký _____
- 7 - Nebydlí nikde
- 1 – neodpověděl/a

47) Máte samostatné sociální zázemí? (wc, sprcha, koupelna apod.)

- 1- ano
- 2- ne
- 1 – neodpověděl/a

48) Máte vlastní kuchyň?

- 1- ano
- 2- ne
- 1 – neodpověděl/a

49) Máte teplou tekoucí vodu?

- 1- ano
- 2- ne
- 1 – neodpověděl/a

50) Máte vlastní vytápění?

- 1- ano
- 2- ne
- 1 - neodpověděl/a

51) Máte počítač?

- 1 – ano
- 2 – ne

-1 – bez odpovědi

52) Používáte internet?

1 – ano

2 – ne

-1 – bez odpovědi

53) Máte přístup do všech společných prostor domu, ve kterém bydlíte?

1- ano

2- ne

-1 – neodpověděl/a

Otázky 47 až 53 je vhodné přesunout do jedné baterie, ušetříte tím místo.

54) Kolik obyvatel má obec ve které bydlíte?

1- do 1 999

2- 2 000 – 4 999

3- 5 000 - 9 999

4- 10 000 – 19 999

5- 20 000 – 49 999

6- 50 000 – 99 999

7- 100 000 – 499 999

8- 500 000 a více

-1 – Neodpověděl/a

55) Ve kterém kraji leží vaše místo bydliště?

1- Praha

2- Středočeský kraj

3- Jihočeský kraj

4- Plzeňský kraj

5- Karlovarský kraj

6- Ústecký kraj

7- Liberecký kraj

8- Královéhradecký kraj

9- Pardubický kraj

10- Kraj Vysočina

11- Jihomoravský kraj

12- Olomoucký kraj

13- Moravskoslezský kraj

14- Zlínský kraj

-1 - neodpověděl/a

56) Pohlaví respondenta

1 - muž

2 - žena

-1 - neodpověděl/a

57) Kdy jste se narodil/a?

Uveďte poslední dvojčíslí _____

58) Jaké jste národnosti?

1	- České	☐
2	- Rómské	☐
3	- Slovenské	☐
4	- Německé	☐
5	- Polské	☐
6	- Vietnamské	☐
7	- jiné: _____	☐
-1	- neodpověděl/a	☐

59) Jaký je váš rodinný stav?

1	- Ženatý/vdaná	☐
2	- Vdovec/vdova	☐
3	- Rozvedený	☐
4	- Odloučení	☐
5	- Svobodný	☐
6	- Soužití bez sňatku (kohabitace)	☐
-1	- neodpověděl	☐

Děkujeme za Váš čas.

Dotazník je nejlepší rozdělit na jednotlivé tematické sekce, které lze uvést nějakou větou, aby respondent věděl, jaké otázky budou následovat. Všechny identifikační otázky by měly být umístěny na konci dotazníku v samostatné sekci (vy máte některé na začátku dotazníku a některé na konci). Na začátek dotazníku je nejlepší dát nějaké lehčí otázky. Pokuste se práci upravit podle připomínek k úkolu č. 3.

V. Literatura

Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti. 2006. Praha: Gabal Analysis & Consulting

Bhalla, A., Lapeyre, F. 1997. *Social Exclusion: Towards an Analytical and Operational Framework.* Development and Change.

Krebs, V. 2005. *Sociální politika.* Praha: ASPI.

Mareš, P. 2004. *Sociální Exkluze a inkluze.* In Sirovátka, T. (ed.). Sociální exkluze a sociální inkluze menšin a marginalizovaných skupin. Brno: Georgetown.

Mareš, P. 2006. *Faktory sociálního vyloučení.* Praha: VÚPSV.

Moutoušek, O. 2003. *Slovník sociální práce.* Praha: Portál.

Sirovátka, T., Kofroň, P., Rákoczyová, M., Hora, O., Trbola, R. 2005. *Příjmová chudoba, materiální deprivace a sociální vyloučení v České republice a srovnání se zeměmi EU*. (Výzkumná zpráva z projektu Monitorování chudoby). Praha: VÚPSV.

Srole, L. 1956. *Social Integration and Certain Corollaries: An Exploratory Study*. American Sociological Review 21: 709-716.

Toušek, L. 2006. *Kultura chudoby, underclass a sociální vyloučení*. In Hirt, T., Jakoubek, M. (ed.). Romové v osidlech sociálního vyloučení. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o.

Elektronické zdroje:

<http://eur-lex.europa.eu/cs/treaties/index.htm>

<http://www.varianty.cz/>

V zadání pro úkol č. 4 bylo uvedeno, že se požaduje uspořádaný dotazník včetně všech instrukcí a kódování. Všechny ostatní Vámi uvedené části projektu včetně literatury tento úkol obsahovat neměl.